

Ирена Стефоска

M. Ivy, "National-Cultural Phantasms and Modernity's Losses", *Discourses of the Vanishing*, Chicago and London, 1995, 1-28.

Колку е Јапонија Западна и истовремено колку е јапонска, колку е јапонски концептот за модернитетот, односно различен од западните претстави за него? Колку е „модерно“ и „традиционално,“ едно општество кое е водечко во сферата на високата технологија во светот, од една страна, и кое воедно својот национален и културен идентитет го поддржува и афирмира преку ткн. фантазми низ кои се конструираат наративите за јапонската традиција, историја и култура од друга страна?

Примерот со Јапонија и јапонската нација - држава како централна тема во анализата на авторката, која се обидува да стои на страна од ткн. есенцијалистички претстави за единственоста (uniqueness) на Јапонија, покажува дека: во рамки на процесите на модернизација од кои во определен историски момент – од средината на 19 век било зафатено јапонското општество се иницирале и конституирале и наративите неопходни во градењето на современата јапонска нација-држава. Авторката низ различни примери ја ситуира Јапонија во глобалната геополитичка матрица на модернитетот изразен низ различни начини, форми, процедури, апарат коишто конституираат еден дискурзивен комплекс и проблемите - контрадикторностите на јапонскиот модернитет, истовремено сличен и различен од оној на други простори (европските на пр.) Концептот за хомогена нација –држава во која алтеритет се потиснува во име на „каузата.“ Во оваа смисла тој не е ништо поразличен на пример од грчкиот модел за нацијата.

Траумите од Втората светска војна и паралелите со германското општество, во Јапонија го предизвикуваат економското чудо создадено со, како што вели авторката, маничната и прекувремена работа низ која се потиснувале и трауматичните искуства, губитоци и мемории. Истовремено, постојаното инсиситирање на јапонската културна единственост всушност било и резултат од фрагментирани процеси на западната модернизација на јапонското

општество. Авторката го критикува концептот на „измислените на традициите“ според кој не постои ништо надвор од дискурсот. Врската помеѓу историските избришани места предизвикани од индустрискиот капитализам во Јапонија и обидите за повторно впишување на изгубените разлики како маркери на идентитетот таа ја нарекува фантазматична што не значи и фикционална. Според неа фантазматичното подразбира дека луѓето не се носталгични без причина односно дека „вистинските“ загуби не биле направени поради брзата индустријализација на селото, на пр. Поточно дека загубата никогаш не може да биде спознаена едноставно како загуба, како првобитен губиток.

Во регистрите на јапонскиот „традиционализам“ и „модернитет“, студиите за фолклорот, advertising-от, националниот туризам, масовната култура и сл. загубата тешко може да се порекне бидејќи таа истовремено е и на прво место и е изместена, поместена. Случките, просторите, пејсажите служат да ги реситуираат Јапонците како модерни национално-културни субјекти лоцирајќи ги во генеалошкото наследство. Реториките на повторното откривање ја конституираат неотриената Јапонија (изгубената, како што вели авторката) како објект на спознание.

Јапонското општество кое себе си се претставува како модерно и традиционално постојано се обидува да го оддржи и поддржи тоталитетот на есенцијализираниот национален идентитет, континуитет и сл. во кој ги нема разликите и различностите. Напорите да се задржи „себството“, „истото и своето“ на јапонската култура се пројавуваат низ порекнување на расните, етничите и класните разлики. Авторката смета дека во Јапонија постои цврсто структурно, институционално и легално одрекување и контрола на етничите и расните разлики и одбивање да се прифати хетереогоноста на различни нивоа во општеството.